

Súd:	Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka:	3Svk/12/2024
Identifikačné číslo spisu:	7018201088
Dátum vydania rozhodnutia:	27. februára 2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Michal Dzurdzík
Funkcia:	predseda senátu
ECLI:	ECLI:SK:NSSSR:2025:7018201088.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Dzurdzika, PhD. a členov senátu JUDr. Kataríny Benczovej a JUDr. Zuzany Šabovej, PhD., v právnej veci žalobcu: Obec Veľká Ida, so sídlom Kaštieľ 42, 044 55 Veľká Ida, IČO: 00 324 868, právne zastúpená advokátskou kanceláriou: doc. JUDr. Jozef Tekeli & Associates, s.r.o., so sídlom Hlavná 25, 040 01 Košice, IČO: 52 651 258, proti žalovanému: Okresný úrad Košice, odbor opravných prostriedkov, so sídlom Komenského 52, 041 26 Košice, za účasti ďalších účastníkov: 1/ Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, netrestný odbor, so sídlom Štúrova 2, 812 85 Bratislava a 2/ Obec Perín-Chym, so sídlom Perín 180, 044 74 Perín - Chym, právne zastúpený advokátskou kanceláriou: JUDr. Marián Macko s.r.o., so sídlom Tajovského 1, 040 01 Košice, IČO: 47 236 949, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. k. Xo 10/2018, sp. zn. OU-KE-OOP5-2018/037323/SUC z 01.10.2018, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Správneho súdu v Košiciach sp. zn. 6S/175/2018 zo dňa 31. januára 2024, takto

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok Správneho súdu v Košiciach spis. zn. 6S/175/2018 zo dňa 31. januára 2024 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I. Konanie pred správnym súdom

1. Napadnutým rozsudkom Správny súd v Prešove zamietol podľa § 190 SSP žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného č. k. Xo 10/2018, sp. zn. OU-KE-OOP5-2018/037323/SUC z 01.10.2018, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Okresného úradu Košice - okolie, katastrálny odbor, ako prvostupňového správneho orgánu č. OU-KS-KO1-X-143/2016/Han z 03.05.2018, vo veci zastavenia konania o opravu chyby v katastrálnom operáte.

2. Správny súd v odôvodnení rozsudku poukázal na to, že zákonodarca súc si vedomý, že pri zákonnými postupmi upravenom zapisovaní (vnášaní) informácii do systému operátov katastra, ktoré procesy si zákonite vyžadujú súčinnosť ľudského faktoru, by mohlo dôjsť k chybám, preto v záujme zachovania hodnovernosti, pravdivosti a záväznosti údajov katastra (tzv. materiálnej publicita katastra), nezakotvil v cit. § 70 katastrálneho zákona generálne nemennú tézu o absolútnej (nemennej) a definitívnej pravdivosti už raz do katastra zapísaných informácii, ale v tomto označenom ustanovení

zakotvil vyvrátiteľnú právnu domnienku o ich pravdivosti, čo vyjadril slovným spojením cit. „... ak sa nepreukáže opak...“, t. j. pri preukázaní opaku o tom, že určitá v katastri sa už nachádzajúca informácia nie je pravdivá, je možné zjednať nápravu a predmetnú chybu opraviť a to práve v rámci konania o oprave chyby v katastrálnom operáte. Aby bolo možné v rámci konania o oprave chyby v katastrálnom operáte nejakú informáciu v katastri opraviť, táto chybná informácia sa logicky musí v čase pred opravou, ako aj v čase jej opravy v operátoch katastra už nachádzať, avšak v chybnom prevedení (t. j. táto informácia aj keď chybné, ale je už v operátoch katastra pred opravou vnesená), pretože pri oprave sa len chybná časť informácie mechanicky vymení (nahradí) za pravdivú (správnu), pričom chybovosť (nesprávnosť) tejto v operátoch katastra už pred opravou nachádzajúcej sa informácie je identifikovateľná v dôsledku jej nesúladu s obsahom v operátoch katastra sa už taktiež nachádzajúcou verejnou listinou alebo s inou listinou, alebo s výsledkami prešetrovania zmien údajov katastra, alebo s výsledkami revízie údajov katastra, ktoré boli podkladom pre prvotné, aj keď chybné, vnesenie (zapísanie) tejto informácie do operátu katastra. Pri inom vnímaní podstaty konania o oprave chyby v katastrálnom operáte v tom zmysle, že by sa malo jednať aj o prípad, kedy by sa za chybu považovala aj situácia, kedy by v katastri nejaká informácia úplne absentovala a toto jej „chýbanie“ by malo byť napravené jej vnesením (zapísaním) do katastra v rámci konania o oprave chyby podľa § 59 katastrálneho zákona, znamenalo by to popretie podstaty tohto typu katastrálneho konania, podstatou ktorého je oprava „chybnej“ (vadnej), avšak v katastri už existujúcej (zapísanej) informácie a nie doplnenie v katastri „chýbajúcej“ (absentujúcej) informácie. Význam slova „chybný“ nie je identickým s významom slova „chýbajúci“ s dodatkom, že na doplnenie, resp. na vnesenie či zapísanie do katastra „chýbajúcich“ (absentujúcich) informácií, prioritne neslúži inštitút konania o oprave chyby v katastrálnom operáte, ale na tento účel katastrálny zákon pozná iné procesné postupy podľa cit. § 22 ods. 1 katastrálneho zákona, napr. konanie o zápise práv k nehnuteľnostiam.

3. Správny súd sa odvolal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 3 Sžo/58/2015 z 23.11.2016 s tým, že v tomto ilustračnom prípade išlo o situáciu, kedy sa zmluvné strany v kúpnej zmluve dohodli nie len na prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti jej kúpno-predajom, ale aj na zriadení vecného bremena na nej, avšak ich návrh na zápis týchto práv do operátov katastra obsahoval iba návrh na vklad kúpno-predajom prevedeného vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, nie však aj návrh na zápis vecného bremena k nej, doplnenia ktorého (chýbajúceho) zápisu sa potom účastníci zmluvy nesprávne domáhali v rámci konania o oprave chyby, čo však nebolo možným, pretože údaj o vecnom bremene sa v operátoch katastra nenachádzal a teda ani nemohol byť opravený, pričom zjednanie nápravy bolo možným iba podaním nového návrhu aj na zápis vecného bremena, avšak iba v riadnom vkladovom konaní a nie v konaní o oprave chyby.

4. V zásade v zmysle cit. § 59 ods. 4 katastrálneho zákona (v znení právnej úpravy účinnej do 30.09.2018, viď citované právne východiská, pozn.), vykonanie opravy chyby v katastrálnom operáte nemá vplyv na vznik, zmenu ani na zánik práv k nehnuteľnostiam, t. j. najčastejšie sa jedná o prípady opravy čisto formálnych chýb v písaní vzniknutých pri prenášaní údajov do katastra z verejnej či inej listiny, ktoré boli podkladom pre zápis práv k nehnuteľnostiam a ktoré sa nachádzajú v zbierke listín katastra, avšak nie je tomu tak vždy. Pretože podľa druhej vety cit. § 59 ods. 4 katastrálneho zákona, oprava chyby v katastrálnom operáte by mohla mať vplyv aj na vznik, zmenu či zánik práv k nehnuteľnostiam a to pri oprave chyby podľa cit. § 59 ods. 1 písm. a) katastrálneho zákona, kedy sa jedná o opravu vecnej chyby vzniknutej pri prenášaní údajov do katastra z verejnej či inej listiny, ktoré boli podkladom pre zápis práv k nehnuteľnostiam, napr. ak v rozpore s nachádzajúcou listinou v zbierke listín, boli v katastri nesprávne prepočítané a zapísané veľkosti spoluvlastníckych podielov spoluvlastníkov (napravenie tejto chyby tak bude mať vplyv na vznik spoluvlastníckeho práva do tej doby nesprávnym prepočtom ukráteného spoluvlastníka a to k väčšej časti podielu) alebo napr. nezapísaním (opomenutím zapísania) do katastra všetkých v osvedčení o dedičstve sa nachádzajúcich dedičov (napravenie tejto chyby tak bude mať vplyv na vznik spoluvlastníckeho práva pre, do tej doby nezapísaného spoludediča a na zmenšenie podielov a teda zánik vlastníctva k ich časti u do tej doby zapísaných dedičov) a pod.

5. Podľa druhej vety cit. § 59 ods. 4 katastrálneho zákona môže mať oprava chyby v operátoch katastra vplyv na vznik, zmenu a na zánik práv k nehnuteľnostiam aj pri jej oprave podľa cit. § 78 ods. 1 katastrálneho zákona, t. j. v prípadoch keď sa jedná o opravu chyby v zápise práva k nehnuteľnosti vykonaného do 31.12.1992 (t. j. pred vznikom Slovenskej republiky 01.01.1993), z dôvodu preukázania opaku o pravdivosti tohto zápisu, t. j. inak povedané, pri preukázaní nepravdivosti tohto

zápisu, t. j. predpokladom opravy tejto chyby je opäť v katastri už existujúci, avšak nepravdivý zápis práva k nehnuteľnosti vykonaný do 31.12.1992, ktorého pravdivosť je vyvrátená obsahom pre zápis podkladovej listiny. Či už ide o opravu takej chyby v operátoch katastra, ktorá oprava v konečnom dôsledku má alebo nemá vplyv na vznik, zmenu alebo na zánik práva k nehnuteľnosti, predpokladom katastrálneho konania o opravu chyby v rozhodnom čase bolo a je, aby sa jednalo o zosúladenie, pred touto opravou, sa už v operátoch katastra nachádzajúceho zápisu k nehnuteľnosti na jednej strane s obsahom, taktiež pred touto opravou, sa už v zbierke listín katastra nachádzajúcej verejnej alebo inej listiny, ktorá bola podkladom pre tento zápis, na strane druhej, a to v záujme aktualizácie údajov tohto verejného registra informácií o nehnuteľnostiach a ich vlastníkoch, či iných subjektoch majúcich práva k nim.

6. Podľa správneho súdu v danom konkrétnom prípade sa žalobca (obec Veľká Ida), ktorý v minulosti už neuspel pri svojej opakovanej snahe pretransformovať do operátov katastra rozhodnutie Rady ONV z 29.04.1960, ktorým malo byť rozhodnuté o odčlenení osady Gomboš z katastrálneho územia obce Perín-Chym a o jej pričlenení ku katastrálnemu územiu obce Veľká Ida, a to neuspel ani v konaní o zápis vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam tvoriacim predmetnú osadu do katastra [na rozdiel od iných týmto rozhodnutím ONV zlučovaných obcí, pozn.]; neuspel ani v konaní o zmenu územia obce a ani v konaní o zmenu hraníc katastrálnych území obcí Veľká Ida a Perín-Chym [pre nepreukázanie súhlasu obyvateľov dotknutých obcí, ako aj súhlasu ich obecných zastupiteľstiev, pozn.], sa v preskúmanom správnom konaní, súc podporený výdatnou snahou generálneho prokurátora, na základe upozornenia ktorého, napokon prvostupňový správny orgán začal ex offio konanie o opravu chyby v operátoch katastra, snaží dosiahnuť, zapísanie záverov tohto rozhodnutia Rady ONV z roku 1960 do katastra nehnuteľností práve skrz zmienené konanie o oprave chyby, tvrdiac, že chybou je, že v katastri je osada Gomboš stále vedená ako súčasť obce Perín-Chym, čo nekorešponduje so zmieneným rozhodnutím Rady ONV z roku 1960 a ktorý rozpor je tak potrebným uviesť opravou tejto chyby do súladu.

7. Esenciálnym predpokladom pre žalobcom a aj generálnym prokurátorom požadovaný postup opravy chyby v katastrálnom operáte, spočívajúcej podľa nich v pričlenení osady Gomboš k nesprávnemu katastrálnemu územiu obce Perín-Chym, ktorej opravu požadujú vykonať tak, aby táto osada bola pričlenená ku katastrálnemu územiu Veľká Ida, je alebo by bolo, aby predmetná osada Gomboš (resp. túto osadu tvoriace nehnuteľnosti), už bola v operátoch katastra zadefinovaná, zapísaná ako samostatná územno-technická jednotka, tvoriaca územne uzavretý celok v katastri evidovaných pozemkov, t. j. aby už pred požadovanou opravou bola táto osada v operátoch katastra zadefinovaná ako samostatné katastrálne územie (§ 3 ods. 8 katastrálneho zákona v znení účinnom so 30.09.2018, pozn.), pretože iba tak by bolo možné vykonať aj prípadnú opravu, žalobcom tvrdeného, nesprávneho pričlenenia jej „katastrálneho územia“ (rozumej doposiaľ nezadefinovaného katastrálneho územia osady Gomboš) alebo jej zlúčenia s katastrálnym územím inej obce.

8. Predpokladom pre katastrálne konanie o opravu chyby v operátoch katastra je podľa správneho súdu jednako v operátoch katastra existujúci rozpor (chyba) medzi do tohto operátu už vnesenými (už zapísanými) údajmi o práve k nehnuteľnosti na jednej strane a obsahom verejnej alebo inej listiny, na základe ktorej k zápisu tohto práva k nehnuteľnosti do katastra došlo na strane druhej, tak aj v tomto konkrétnom prípade by pre takéto konanie o oprave chyby musel byť na jednej strane v operátoch katastra už existujúci zápis o existencii osady Gomboš a o práve obce Perín-Chym k nehnuteľnostiam definujúcim katastrálne územie osady Gomboš, ktorý zápis by bol v rozpore s obsahom v tomto prípade rozhodnutia Rady ONV z roku 1960 zaevidovaného v zbierke listín katastra, a podľa rozhodnutia ktorého by toto právo k identickým nehnuteľnostiam tvoriacim katastrálne územie osady Gomboš malo patriť obci Veľká Ida. Avšak v danom prípade tomu tak nie je.

9. V konaní pred správnymi orgánmi nebolo preukázané a netvrdí to ani žalobca, ani generálny prokurátor, že by už v minulosti bol nejakým rozhodnutím alebo inou listinou deklarovaný vznik osady Gomboš, ako samostatnej územno-technickej jednotky (katastrálne územie), na podklade ktorej by táto osada bola ako samostatne zadefinované a identifikovateľné katastrálne územie zaevidované v operátoch katastra tak, aby bolo možné prípadne nespochybniteľne určiť jeho príľnutie alebo spolupatričnosť s katastrálnym územím inej obce. Páve naopak, aj žalovaný a aj prvostupňový správny orgán uviedli, a žalobca to nerozporuje, že osada Gomboš nemá a ani nikdy nemala vlastné katastrálne územie a vždy bola súčasťou katastrálneho územia obce Perín-Chym, pričom rozsah tohto katastrálneho územia osady Gomboš resp. jej hranicu nedefinuje (neurčuje) ani rozhodnutie Rady

ONV z 29.04.1960. Uvedený nedostatok rozhodnutia Rady ONV z roku 1960 bol s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou aj dôvodom, pre ktorý v tejto jeho časti týkajúcej sa práve osady Gomboš, nedošlo k jeho zápisu do operátov katastra, keďže nebolo zrejším, aké nehnuteľnosti vlastne tvoria osadu Gomboš a jej územie a teda ktoré by mali byť pričlenené k obci Veľká Ida.

10. Keďže v operátoch katastra sa nenachádza zápis práva obce Perín-Chym k jasne zadefinovanému samostatnému katastrálnemu územiu osady Gomboš (keďže táto osada ani nie je samostatným katastrálnym územím a nikdy ani nebola a je len neoddeliteľnou súčasťou obce Perín-Chym), ktorý zápis by tak teoreticky mohol byť v rozpore s evidovaným rozhodnutím Rady ONV z roku 1960 v zbierke listín katastra (pretože na jeho podklade bol v minulosti vykonaný zápis zlúčenia iných obcí s jasne zadefinovaným kat. územím, čo ale nie je tento prípad, pozn.), podľa rozhodnutia ktorého by právo k tejto osade malo svedčať obci Veľká Ida, tak pre neexistenciu tohto zápisu a teda v tom dôsledku aj pre neexistenciu rozporu, ani nebolo čo v operátoch katastra opravovať, z ktorého dôvodu prvostupňový správny orgán toto ním ex offo začaté konanie o oprave chyby v operátoch katastra, podľa správneho súdu, správne a plne v súlade so zákonom zastavil. Vzhľadom k uvedenému účelu konania o oprave chyby v operátoch katastra, sa javí byť absolútne irelevantnou a neopodstatnenou požiadavka generálneho prokurátora, aby absentujúce podklady ohľadne jednoznačnej identifikácie územia (teritória) osady Gomboš, za účelom jeho oddelenia od katastrálneho územia jednej obce (Perín-Chym) a jeho súčasného pričlenenia ku katastrálnemu územiu obce druhej (Veľká Ida), zabezpečil v rámci tohto konania o oprave chyby v operátoch katastra sám prvostupňový správny orgán.

11. Iba v katastrálnom konaní o zápise práv k nehnuteľnostiam [v rozhodnom čase upravené v § 4 a nasl. katastrálneho zákona], by príslušný katastrálny úrad mohol na základe rozhodnutia Rady ONV z roku 1960, v prípade jeho formálnej i vecnej bezvadnosti, záznamom zapísať do operátov katastra osadu Gomboš ako svojou hranicou vymedzené katastrálne územie a jeho pričlenenie k inému katastrálnemu územiu, čo však, ako už v minulosti žalobca sám zistil, nebolo schodným, avšak nie preto, žeby katastrálny úrad toto vykonať nemohol, ale pre neúplnosť a vadnosť rozhodnutia Rady ONV z roku 1960, ktoré okrem iného neobsahovalo geodetickú prílohu (geometrický plán) o geodetickom zadefinovaní územia zmienenej osady, aby ju bolo možné zapísať a preto bolo toto rozhodnutie v tejto svojej časti týkajúcej sa osady Gomboš do operátov katastra nezapisateľným. Vady rozhodnutí Rady ONV a Rady KNV z roku 1960 však nie je možné v tomto čase napraviť, a ich existenciu nie je možné klásť za vinu katastrálnemu úradu, prípadne od neho požadovať ich odstránenie, nápravu či prehliadnutie. Napokon práve formálne i materiálne vady [absencia geodetického podkladu; absencia preukazného súhlasu obyvateľov dotknutých obcí a ich miestnych samosprávnych orgánov s rozdelením katastrálneho územia obce Perín-Chym; ako aj nedostatok v rozhodnom čase kompetencie ONV rozhodovať o zlučovaní katastrálnych území z rôznych okresov, ktorá kompetencia patrila v tom čase KNV, ktorý však v tomto prípade vec iba zobral na vedomie no nerozhodoval a pod.] rozhodnutia Rady ONV z roku 1960, na ktoré poukázal aj žalovaný, boli prekážkami pre ktoré žalobca v minulosti neuspel už v troch typoch konaní (konanie o zápis svojho práva o osade Gomboš do pozemkovej knihy podľa cit. zákona č. 95/1871 ř. z.; konanie o inej zmene územia obce; konanie o zmene hraníc katastrálnych území), skrze ktoré sa snažil uviesť označené rozhodnutie ONV do života.

12. Pokiaľ ide o žalobcom namietaný dôvod a spôsob ukončenia konania o oprave chyby v katastrálnom operáte prvostupňovým správnym orgánom, tak správny súd sa nestotožnil s námietkou žalobcu, že v prípade, keď správny orgán mal za to, že nie je na konanie príslušným, mal radšej návrh na opravu chyby zamietnuť a nie konanie zastaviť, pretože ako je z priebehu skutkového deja zrejším, toto konanie začalo nie na návrh niektorého z jeho účastníkov, ktorý návrh by bolo možné zamietnuť, ale začalo prvostupňovým správnym orgánom ex offo, takže nebolo čo zamietat'. V súvislosti so žalobnou námietkou, že žalovaný, ako aj prvostupňový správny orgán uviedli nesprávny zákonný dôvod zastavenia konania o oprave chyby, ktorým dôvodom bol nedostatok príslušnosti podľa cit. § 30 ods. 1 písm. e) Správneho poriadku, správny súd dodal, že výrok rozhodnutia je potrebné vždy chápať v úzkej a neoddeliteľnej jednote s jeho odôvodnením, s ohľadom na odôvodnenie ktoré tak v tomto prípade dôvod nedostatku príslušnosti nemožno ponímať v zmysle nedostatku príslušnosti viesť konanie o oprave chyby v katastrálnom operáte ako také, ale v zmysle nedostatku príslušnosti prvostupňového správneho orgánu v rámci konania o oprave chyby [na ktoré bol prvostupňový správny orgán nepochybne príslušný (veď v konečnom dôsledku mu preto v tomto smere adresoval svoje upozornenie aj generálny prokurátor)], naprávať pochybenia rozhodnutia Rady

ONV z roku 1960 a to zabezpečením generálnym prokurátorom požadovaného geometrického plánu o územnom vyčlenení (sebaurčení) osady Gomboš, či súhlasu dotknutých obcí a ich obyvateľov, ktoré sa v tomto dostali do konfliktu, ktoré požiadavky prekračovali rámec konania o oprave chyby v operátoch katastra. Inými slovami povedané nedostatkom príslušnosti mal v kontexte odôvodnenia svojho rozhodnutia prvostupňový správny orgán na mysli, že nemá príslušnosť v konaní o oprave chyby riešiť uvedené požiadavky, a nie to, žeby nemal príslušnosť viesť konanie o oprave chyby, ako sa to mylne domnieva žalobca, pravdepodobne vychádzajúc iba z výroku rozhodnutia bez kontextu s jeho odôvodnením.

II. Kasačná sťažnosť žalobcu, vyjadrenie žalovaného, Generálnej prokuratúry SR a ďalšieho účastníka 2.

a) kasačná sťažnosť žalobcu

13. Proti rozsudku správneho súdu podal žalobca v procesnom postavení sťažovateľa (ďalej len „sťažovateľ“) v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g) a h) SSP, kde namietal, že:

- v prejednávanom prípade sa oprava chýb nemala nijakým spôsobom dotknúť vlastníckych, ani iných vecných práv vlastníkov a iných oprávnených osôb. Oprava chýb, ktorá bola predmetom osobitného katastrálneho konania sa týkala výlučne katastrálnych území a označenia jednotlivých parciel do katastrálneho územia. Označenie katastrálneho územia ako identifikačný údaj týkajúci sa príslušnosti k určitému územiu nemá, ani nemala mať žiaden vplyv na vlastnícke a iné vecné práva k nehnuteľnostiam, ktorých sa navrhovaná (žiadaná, nakoľko žalobca nebol navrhovateľom) oprava mala vykonať.

- oprava chýb v katastrálnom operáte je špecifický právny inštitút, ktorého cieľom a účelom je zabezpečenie súladu medzi skutkovým a právnym stavom, a tým aj zabezpečenie právnej istoty a zákonnosti. Rozhodnutím v rámci konania o oprave chýb nie sú dotknuté práva účastníkov či ďalších osôb, domáhať sa ochrany v inom konaní, v občiansko-právnom konaní na príslušnom súde. Rozhodnutie vo veci opravy chýb nenahrádza a ani nemôže nahradiť rozsudok príslušného súdu o určení práva k nehnuteľnosti, čoho sa ale žalobca ani nikdy nedomáhal. Konanie o oprave chyby v katastrálnom operáte slúži predovšetkým na zosúladenie stavu evidovaného v katastri s listinami predloženými na zápis, ktoré definujú platný právny stav. Zároveň sťažovateľ poukázal na rozsudok NS SR sp. zn. 4Sžr/86/2014.

- žiadne zákonné znenie, ani výklad katastrálneho zákona ponímajúc účel a charakter katastra nehnuteľností nevyklučuje, aby chyba nastala za situácie, že údaje verejnej listiny (s ktorou v rozpore sú zápisné údaje v katastrálnom operáte) boli prebraté do katastrálneho operátu neúplne, nedostatočne, necelostvo.

- z vykonaného dokazovania pred správnym orgánom vyplynulo, že verejná listina, ktorá v danom skutkovom prípade predstavuje verejnú listinu podľa § 59 ods. 2 písm. a) katastrálneho zákona, bola v minulosti podkladom pre zápis ďalších (do dnešného dňa riadne evidovaných) údajov. Verejná listina - uznesenie Rady KNV a Rady ONV v Košiciach boli už raz katastrom akceptované a na ich podklade došlo k zmenám v evidencii pozemkov (ostatné katastrálne územia, ktoré boli predmetom rozhodnutí boli skutočne v katastri zmenené) avšak obsah tejto listiny nebol zjavne prebratý riadne a v celom rozsahu. V prejednávanej veci nešlo o riešenie vlastníckych sporov, o zapisovanie práv k nehnuteľnostiam, ani o zmenu hraníc pozemkov, či preskúmavanie zákonnosti zápisov. Predmetom požadovanej opravy bola oprava v identifikácii katastrálneho územia.

- správny súd v mnohých bodoch prinášal svoje úvahy o predpokladoch a domnienkach, prečo v danom rozhodnom období (po vydaní predmetných uznesení) nebol zápis zmeny katastrálneho územia vykonaný riadne vo vzťahu ku všetkým prerokovávaným územiám, jeho úvahy zostali len hypotetickej roviny a skutočný dôvod nezrovnalosti (neprevedenia rozhodnutia v celom rozsahu do vtedajšej katastrálnej evidencie) zostáva nezistený (či sa jednalo o nepozornosť alebo nedostatky v zápise listiny boli výsledkom vedomého rozhodnutia úradu) a jeho úvahy sú v danom kontexte preto irelevantné.

- posudzovať, či uvedené listiny boli spôsobilé v danom čase (v roku 1960) na zápis a zmenu údajov katastra možno len v kontexte vtedajšej platnej a účinnej právnej úpravy. Túto právnu úpravu však správny súd už nepodrobil rozboru resp. výkladu, ktorý by smeroval k tomu, že definovanie územia Gomboš bolo v spomínanej listine tak nesprávne, resp. nekonkrétne, že sa jeho pričlenenie k inému katastrálnemu územiu stalo nerealizovateľné. Naopak, z administratívneho spisu vyplynulo, že osada

Gomboš bola čo do zistenia konkrétnych hraníc identifikovateľná, a to aj napriek tomu, že súčasťou uznesení Rady ONV nebol geometrický plán. Správny súd ani sám presvedčivo neargumentoval, že by podstatnou náležitosťou materiálnej vykonateľnosti uvedených uznesení musel byť v rozhodnom čase geometrický plán. To, ktoré územie v tom čase prislúchalo pod osadu Gomboš vyplývalo z pozemkových kníh, ktoré v tom čase predstavovali príslušnú evidenciu katastrálnych údajov. To znamená, že osada Gomboš bola z hľadiska grafickej identifikácie zistiteľná a určiteľná, aj bez existencie geometrického plánu.

- úvaha správneho súdu o tom, že prekážkou pre riadne zapísanie zmeny katastrálneho územia v roku 1960 malo byť, že osada Gomboš bola len „osadou“, teda bez vlastného katastrálneho územia, je úplne nesprávna (a v kontexte vtedajšej právnej úpravy úplne irelevantná), potvrdzuje aj ďalší obsah uznesenia Rady KNV, ktorá týmto spôsobom „přičlenila“ k obciam aj iné „osady“ (osada „Štôla“, či osada „Hura“), pričom vzniknutý právny stav je dodnes akceptovaný a považovaný za zákonný. Správny súd preto len hypoteticky špekuluje o dôvode vzniknutej chyby a nesúlade zapísaného stavu s verejnou listinou opierajúc sa o argumentáciu vychádzajúcu z aktuálnej právnej úpravy, ktorá je neaplikovateľná na obdobie, kedy boli verejné listiny vydané. Správny súd (a rovnako tak správny orgán) nemôže odôvodňovať odmietnutie opravy tvrdením o vadnosti verejnej listiny, jednak z dôvodu porušovania princípu prezumpcie správnosti správnych aktov, a tiež z dôvodu, že uvedená verejná listina bola preukázateľne v minulosti podkladom pre zápis iných zmien vo vzťahu k iným katastrálnym územiám a tiež z dôvodu, že nezákonnosť takejto listiny by mohla byť konštatovaná len podrobením jej prieskumu vo vzťahu k danému obdobiu. Zároveň poukázal aj na uznesenie NS SR sp. zn. 1Sžr/142/2011.

b) vyjadrenie žalovaného

14. Žalovaný sa písomne vyjadril ku kasačnej sťažnosti sťažovateľa a uviedol, že skutkové podstaty, pre ktoré je správny orgán povinný odstrániť chybu v katastrálnom operáte, sú taxatívne uvedené v § 59 ods. 2 katastrálneho zákona, čo znamená, že ak nastane niektorý z uvedených dôvodov, správny orgán je povinný ex lege odstrániť chybu v katastrálnom operáte aj bez návrhu, a súčasne, za chybu v katastrálnom operáte možno považovať len niektorý z týchto dôvodov. Hodnovernosť a záväznosť údajov katastra (tzv. materiálnu publicitu katastra) možno vyvrátiť preukázaním opaku práve v konaní o oprave chyby, kedy v nespornom prípade dôjde k jej odstráneniu na základe rozhodnutia správneho orgánu podľa ustanovenia § 59 katastrálneho zákona, buď z vlastného podnetu správneho orgánu, alebo na návrh alebo v prípade veci spornej na návrh rozhodnutím súdu o určení práva k nehnuteľnosti podľa ustanovenia § 137 písm. c/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (predtým ustanovenie § 80 písm. c/ OSP).

15. Opravu chýb v katastrálnom operáte podľa vyššie zmieneného ustanovenia možno vykonať za predpokladu, že sa jedná o vec nespornú, t. j. dotknutými stranami nespochybňovanú a pokiaľ nie je dotknutá novou nadväznou do katastra už zapísanou zmenou. Zmyslom vykonania opravy v katastrálnom operáte je teda dosiahnutie súladu medzi evidovanými a skutočnými údajmi, bez toho aby táto okolnosť mohla viesť k založeniu, zmene, či pozbaveniu vlastníckeho, či iného práva k nehnuteľnosti. Konaním o oprave chyby preto zásadne nemožno riešiť spory o zmenu hraníc pozemkov, o existenciu a obsah vlastníckeho práva, či iného práva k nehnuteľnostiam. Je tomu tak preto lebo opravou chyby v katastrálnom operáte nemôžu byť zmenené, či novo založené právne vzťahy k nehnuteľnostiam evidovaným v KN, pretože dochádza iba k nahradeniu chybného údajja, ktorý nezodpovedá skutočnému stavu, údajom správnym teda údajom, ktorý je v súlade so skutočnosťou. (rozsudok NS SR sp. zn. 7Sžrk/10/2017 zo dňa 23.1.2019).

16. Oprava chyby v katastrálnom operáte upravená v § 59 ods. 2 písm. a) katastrálneho zákona sa týka takých údajov, na ktorých zápis do katastra nehnuteľností síce boli splnené podmienky, no pri ich zápise do katastra nehnuteľností došlo k prepisovej chybe zo strany orgánu katastra. Účelom opravy chyby v katastrálnom operáte podľa § 59 ods. 2 písm. a) katastrálneho zákona je zabezpečiť súlad údajov katastra nehnuteľností s dokumentáciou katastrálneho operátu. Predmetnú opravu chyby v katastrálnom operáte si však nemožno zamieňať so skúmaním súladu zápisu v katastri nehnuteľností so skutočným stavom, pretože takéto oprávnenie prináleží jedine súdu v civilnom sporovom konaní. Aj v rozsudku NS SR 6Sžrk/16/2018 zo dňa 3.9.2019 súd uviedol, že konanie o oprave chyby v katastrálnom operáte podľa § 59 ods. 1 písm. a) katastrálneho zákona slúži na opravovanie chýb, ktoré najčastejšie spočívajú v nesprávnom premietnutí obsahu listín do súboru popisných informácií katastra

alebo do súboru geodetických informácií katastra nehnuteľností. Ide najmä o nesprávne údaje na liste vlastníctva alebo o nesprávne zakreslenie pozemkov do katastrálnej mapy.

17. Z celkovej povahy inštitútu opravy chyby v katastrálnom operáte vyplýva, že tento druh konania nemožno použiť na určovanie vlastníkov nehnuteľností (resp. iných oprávnených osôb), na riešenie vlastníckych sporov, na zapisovanie práv k nehnuteľnostiam, na zmenu hraníc pozemkov či na preskúmavanie zákonnosti zápisov. Opravu nemožno vykonať, ak boli nesprávne údaje zmenené alebo potvrdené ďalšou listinou, ktorá vychádzala z nesprávnych údajov a následne sa zapísala do katastra. V takom prípade sa už skúma iba súlad údajov katastra s poslednou zapísanou listinou. Z uvedenej judikatúry je nepochybne zrejmé, že inštitút opravy chyby v katastrálnom operáte neslúži na účely prenosu a zápisu nového, doteraz nezaznamenaného údaju v katastrálnom operáte, ale na opravu údaju v katastrálnom operáte, ktorý je síce už v katastrálnom operáte zaevidovaný, avšak pri jeho evidencii došlo k chybnému, nesprávnemu prenosu zo zmluvy alebo listiny, z ktorej bol tento údaj prenášaný. Z tohto dôvodu neobstojí právna úvaha žalobcu o tom, že inštitút opravy chyby v katastrálnom operáte slúži nielen na opravu chybného údaju, ale aj na doplnenie chýbajúceho údaju do katastra nehnuteľností. Rovnako treba v kontexte cieľa a účelu inštitútu opravy chyby v katastrálnom operáte chápať aj vysvetlenie správneho súdu o tom, že v rámci konania o oprave chyby sa nezakladá žiadne nové právo k nehnuteľnosti.

18. V prejednávanej veci sa neposudzovalo vlastnícke ani iné vecné právo k nehnuteľnosti, avšak zásada, že v konaní o oprave chyby v katastrálnom operáte sa opravuje chybný, už zapísaný údaj a nemôže sa v tomto konaní zaevidovať nový, predtým nezapisovaný údaj sa vzťahuje na každý prípad opravy chyby v katastrálnom operáte, t. j. aj taký, keď sa opravuje nie údaj o vlastníckom či inom vecnom práve, ale hoci aj údaj o príslušnosti parciel k tomu ktorému katastrálnemu územiu. Aj v tomto prípade platí, že opravu chyby by bolo možné vykonať vtedy, ak by na základe spôsobilej listiny bola zapísaná príslušnosť parciel k určitému katastrálnemu územiu chybné a v rozpore s touto zapísanou listinou. Uznesenie Rady ONV Košice č. 439-29/4-1690, obsiahnuté v uznesení č. Ra-154-29/4-1960 zo dňa 30.4.1960 a uznesenie Rady KNV Košice č. 247/1960 zo dňa 14.12.1960 nie sú súčasťou katastrálneho operátu pre k. ú. Veľká Ida ani pre k. ú. Perín, preto nemohlo ani dôjsť k chybnému prepisu údajov z týchto uznesení do katastrálneho operátu, čím nie je daný zákonný rámec na skúmanie súladu údajov katastra nehnuteľností s údajmi obsiahnutými v týchto listinách, čo je podstatou konania o oprave chyby v katastrálnom operáte. Predmetné uznesenie v časti týkajúcej sa pričlenenia osady Gomboš k obci Veľká Ida nemohlo byť zapísané vo vtedajšej evidencii nehnuteľností, nakoľko absentovala listina určujúca novú hranicu medzi dotknutými obcami. Citované uznesenia neobsahujú grafickú časť na vykonanie zmeny zákresu hranice medzi dotknutými obcami a ani šetrením v zbierke listín, resp. v štátnom archíve sa nepodarilo zaistiť grafické podklady, z ktorých by bola zrejmá a bez pochyby znázornená zmena hranice dotknutých obcí sledovaná predmetnými uzneseniami. Aj keď sa obec Veľká Ida pokúsila v roku 2005 dodať zoznam parciel, ktoré by mali byť predmetom zmeny evidovania, tento zoznam už nevychádzal z údajov katastra nehnuteľností.

c) vyjadrenie Generálnej prokuratúry SR a ďalšieho účastníka v 2. rade

19. Generálna prokuratúra SR sa v písomnom vyjadrení stotožnila s dôvodmi uvádzanými v kasačnej sťažnosti a navrhovala preto kasačnej sťažnosti žalobcu vyhovieť.

20. Ďalší účastník v 2. rade uviedol, že sa nestotožňuje s právnymi názormi sťažovateľa o nesprávnom právnom posúdení veci správnym súdom, ktoré má podľa žalobcu spočívať v nesprávnom (reštriktívnom) posúdení základných právnych inštitútov. Rozhodnutia NS SR, na ktoré poukazoval sťažovateľ, sa týkajú skutkových a iných právnych prípadov. Je logická argumentácia správneho súdu o tom, že pri sťažovateľovom vnímaní podstaty konania o oprave chyby v katastrálnom operáte v tom zmysle, že by sa malo jednáť aj o prípad, kedy by sa za chybu považovala aj situácia, kedy by v katastri nejaká informácia úplne absentovala a toto jej „chýbanie“ by malo byť napravené jej vnesením (zapísaním) do katastra v rámci konania o oprave chyby podľa § 59 katastrálneho zákona, znamenalo by to popretie podstaty tohto typu katastrálneho konania; podstatou ktorého je oprava „chybnej“ (vadnej), avšak v katastri už existujúcej (zapísanej) informácie a nie doplnenie v katastri „chýbajúcej“ (absentujúcej) informácie. Podľa sťažovateľa bola predmetom požadovanej opravy oprava v identifikácii katastrálneho územia. Podľa ďalšieho účastníka je tento názor nesprávny a konanie o oprave chyby nie je konaním, kde sa identifikuje katastrálne územie.

21. Považoval za správne poukázať na skutočnosti uvádzané žalovaným, ktorý vyvodil obsah pojmu „chyba“ v katastrálnom operáte podľa 59 ods. 1 písm. a) katastrálneho zákona tak, že sa jedná o údaj zapísaný v katastri nehnuteľností, ktorý je v rozpore so zmluvou, verejnou listinou alebo inou listinou, na základe ktorej bol zápis tohto údaju do katastrálneho operátu vykonaný. Katastrálny zákon teda nevníma chybu v katastrálnom operáte ako rozpor medzi stavom evidovaným v katastri nehnuteľností a skutočným právnym stavom, ale ako rozpor medzi stavom evidovaným v katastri a dokumentáciou katastrálneho operátu (teda pre kat. územie v zmysle 3 ods. 9 Katastrálneho zákona). Okresný úrad, katastrálny odbor nemá právomoc v tomto druhu konania preskúmať skutočné právne vzťahy. Podľa správneho orgánu účelom opravy chyby v katastrálnom operáte je len uvedenie údajov vedených v katastri nehnuteľností do súladu s listinami založenými v zbierke listín pre kat. územie. V zbierke listín katastrálneho územia Veľká Ida, ani v zbierke listín katastrálneho územia Perín nie sú založené predmetné rozhodnutia - Uznesenie Rady ONV Košice č. 439-29/4-1960, obsiahnuté v uznesení č. Ra-154-29/4-1960 zo dňa 30.04.1960 a uznesenie Rady KNV Košice č. 247/1 1960 zo dňa 14.12.1960.

22. Ak by v čase vykonávania zápisu predmetných rozhodnutí ONV a KNV v evidencii nehnuteľností bola považovaná za spôsobilú na zápis aj časť týkajúca sa osady Gomboš, bola by súčasne s uvedenými zlúčeniami obcí prevedená v katastrálnom operáte aj táto zmena územia obcí, čo sa nestalo a bol aj uvedený možný dôvod. Žalovaným bolo zdôrazňované, že pokiaľ ide o dokumentáciu tvoriacu súbor geodetických informácií katastra, tak v pozemkovoknižných mapách, ktoré zobrazujú stav pozemkov v čase vydania rozhodnutí ONV a KNV je vyznačená iba hranica zastavaného územia osady Gomboš, zobrazená ako súčasť katastrálneho územia Perín. Osada Gomboš nie je zobrazená ako samostatné katastrálne územie a ani ako súčasť obce Veľká Ida, ani v mapách evidencie nehnuteľností, ani v analógových katastrálnych mapách ani vo vektorových katastrálnych mapách. V rozhodnutiach správnych orgánov a súdu sa uvádzalo, že v súbore geodetických informácií katastra sa nenachádza žiadny geometrický plán ani iný grafický podklad, v ktorých by boli nehnuteľnosti nachádzajúce sa v osade Gomboš zobrazené ako súčasť katastrálneho územia Veľká Ida. Osada Gomboš nikdy nebola samostatným katastrálnym územím a z toho dôvodu nikdy nemala definované svoje hranice a taktiež ani predmetné rozhodnutia ONV a KNV nemajú grafickú prílohu.

23. Ďalší účastník v 2. rade poukázal na aspekt chýbajúcej grafickej časti, a to najmä, že predmetné rozhodnutia Rady ONV a Rady KNV z roku 1960 neobsahujú grafickú časť na vykonanie zmeny zákresu hranice medzi dotknutými obcami ani v zbierke listín katastra nehnuteľností ani na príslušnej pobočke štátneho archívu sa nenachádza grafický doklad o tom, ako má byť znázornená zmena hranice dotknutých obcí sledovaná predmetnými rozhodnutiami ONV a KNV z roku 1960. Chýbajúci grafický alebo geodetický doklad, resp. chýbajúcu grafickú časť (tak ako je to uvedené aj vyššie) nie je možné obcou Veľká Ida ani inými orgánmi (najmä Úrad geodézie a katastra UGKK a prokuratúra) dodatočne myšlienkovito „dokonštruovať“, či inak „doplniť“ prejav vôle, najmä nie podľa stavu v roku 2018. V čase vydania rozhodnutí ONV a KNV z roku 1960 bola táto osada Gomboš tvorená len intravilánom osady a nikde nemala samostatné katastrálne územie. Osada Gomboš bola historicky súčasťou obce Perín a aj podľa zistení správneho orgánu bola vyznačená iba hranica zastavaného územia osady, ako súčasť katastrálneho územia Perín.

24. V rámci konania bolo žalovaným vyhodnotené a súdom poukázané na to, že následkom požadovanej zmeny príslušnosti nehnuteľností v osade Gomboš ku kat. územiu Veľká Ida by bola nielen zmena hraníc katastrálneho územia, aj zmena hranice obce, o ktorej správny orgán nie je vecne príslušný rozhodnúť a existujú tu iné zákonné a procesné možnosti.

Rozhodnutia ONV a KNV považuje ďalší účastník v 2. rade za nulitné akty pri ktorých sa ani princíp správnosti správneho aktu nemôže uplatniť a ktoré nemôžu ani vyvolať zamýšľané právne účinky. Navrhoval, aby sa táto námietka ohľadne nulitného aktu správnymi orgánmi a súdom posúdili. Právna prax a rozhodnutia v niekoľkých súdnych rozhodnutiach kvalifikovali vlastnosti nulitného správneho aktu, resp. paaktu, napr. v rozhodnutí NS SR sp. zn. 8Sžr/52/2016. Správnym orgánom uvádzané rozhodnutia ONV a KNV z roku 1960 nemajú atribúty náležitého správneho rozhodnutia ako úradnej listiny, vydané kompetentným orgánom, podpísané oprávnenými osobami a opatreného odtlačkom úradnej pečiatky a z ktorých by vyplývalo, aká časť z katastrálneho územia Perín v roku 1960 tvorí územie osady Gomboš, najmä pokiaľ ide o jednoznačné a presné vymedzenie dotknutých parciel. Preto obec Perín-Chym má za to, že ani v roku 1960 neboli rozhodnutia ONV a KNV z roku 1960

spôsobilé na zápis ohľadom osady Gomboš a ani po viac ako 60 rokoch nie sú tieto listiny spôsobilé na zápis do katastrálneho operátu, čo konštatovali správne orgány aj správny súd.

25. Ak by napokon došlo k oprave, materiálne by došlo k zmene hranice katastrálneho územia ďalšieho účastníka v 2. rade tak, ako ich ustanovuje § 2 ods. 4 písm. b) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, avšak takáto zmena je prípustná podľa § 2 ods. 5 tohto zákona iba so súhlasom obce, o ktorej katastrálne územie sa jedná. Z konania je zrejmé, že ďalší účastník v 2. rade takýto súhlas nedal a preto splnenie tejto zákonnej podmienky nie je možné obchádzať inou procesnou formou opravou chýb v katastrálnom operáte. Takýto postup by považoval ústavne nekonformný. Navyše, spor o hranicu obce a spor o hranicu katastrálneho územia nie je podľa ďalšieho účastníka v 2. rade možné riešiť akýmkoľvek katastrálnym konaním. Po viac ako 62 rokoch nie je možné najmä z hľadiska právnej istoty ďalšieho účastníka v 2. rade a jeho práv garantovaných Ústavou SR pripísať právne účinky rozhodnutiam ONV a KNV z roku 1960 vo vzťahu k prerokovanej veci.

III. Konanie pred kasačným súdom

26. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktorému predchádzalo v medziach dôvodov podaných kasačných sťažností (§ 440 SSP), kasačné sťažnosti prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky www.nssud.sk podľa § 137 ods. 4 SSP v spojení s § 452 ods. 1 SSP.

IV. Vybrané ustanovenia, z ktorých kasačný súd vychádzal

27. Podľa § 22 ods. 1 katastrálneho zákona, v jeho znení účinnom do 30.09.2018 „V katastrálnom konaní sa zapisujú práva k nehnuteľnostiam, rozhoduje sa o zmenách hraníc katastrálnych území, o prešetrovaní zmien údajov katastra, o oprave chýb v katastrálnom operáte a o obnove katastrálneho operátu.“

28. Podľa § 34 ods. 1 katastrálneho zákona, v jeho znení účinnom do 30.09.2018 „Práva k nehnuteľnostiam uvedené v § 1 ods. 1, ktoré vznikli, zmenili sa alebo zanikli zo zákona, rozhodnutím štátneho orgánu, príklpom licitátora na verejnej dražbe, vydržaním, prírastkom a spracovaním, práva k nehnuteľnostiam osvedčené notárom, ako aj práva k nehnuteľnostiam vyplývajúce z nájomných zmlúv, zo zmlúv o prevode správy majetku štátu alebo z iných skutočností svedčiacich o zverení správy majetku obce alebo správy majetku vyššieho územného celku sa do katastra zapisujú záznamom, a to na základe verejných listín a iných listín. Záznamom sa zapisuje i zmena poradia záložných práv z dohody záložných veriteľov o poradí ich záložných práv rozhodujúcim na ich uspokojenie.“

29. Podľa § 59 ods. 1 písm. a) až c) katastrálneho zákona, v jeho znení účinnom do 30.09.2018 „Okresný úrad aj bez návrhu (a) opraví údaje katastra, ak sú v rozpore s verejnou listinou alebo s inou listinou, alebo s výsledkami prešetrovania zmien údajov katastra, alebo s výsledkami revízie údajov katastra.

b) v súčinnosti s vlastníkmi a inými oprávnenými osobami opraví v katastrálnej mape chybné zakreslené hranice pozemkov,

c) v súčinnosti so štátnymi orgánmi, obcami, notármi, ako aj s vlastníkmi a inými oprávnenými osobami opraví údaje katastra spôsobené chybami v písaní a počítaní a inými zrejmými nesprávnosťami v písomných vyhotoveniach právnych úkonov, vo verejných listinách a v iných listinách.“

30. Podľa § 59 ods. 4 katastrálneho zákona, v jeho znení účinnom do 30.09.2018 „Oprava chýb v katastrálnom operáte nemá vplyv na vznik, zmenu ani na zánik práv k nehnuteľnostiam; to neplatí, ak ide o opravu podľa § 59 ods. 1 písm. a) a § 78 ods. 1.“

31. Podľa § 59 ods. 5 katastrálneho zákona, v jeho znení účinnom do 30.09.2018 „Na opravu chýb v katastrálnom operáte sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ak sa oprava týka údajov uvedených v liste vlastníctva; to neplatí, ak ide o opravu výmery pozemku evidovaného v mape určeného operátu.“

32. Podľa § 70 ods. 1 katastrálneho zákona, v jeho znení účinnom do 30.09.2018 „Údaje katastra uvedené v § 7 sú hodnoverné, ak sa nepreukáže opak.“

33. Podľa § 78 ods. 1 katastrálneho zákona, v jeho znení účinnom do 30.09.2018 „Zápisy práv k nehnuteľnostiam v evidencii nehnuteľností vykonané do 31. decembra 1992 preukazujú pravdivosť

skutočností v nich uvedených, ak sa nepreukáže opak. Ak sa preukáže opak, správa katastra opraví zápis.“

34. Podľa § 59 ods. 5 katastrálneho zákona, v jeho znení účinnom do 30.09.2018 „Na opravu chýb v katastrálnom operáte sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ak sa oprava týka údajov uvedených v liste vlastníctva; to neplatí, ak ide o opravu výmery pozemku evidovaného v mape určeného operátu.“

35. Podľa § 34 ods. 1 katastrálneho zákona, v jeho znení účinnom do 30.09.2018 „Práva k nehnuteľnostiam uvedené v § 1 ods. 1, ktoré vznikli, zmenili sa alebo zanikli zo zákona, rozhodnutím štátneho orgánu, príklpom licitátora na verejnej dražbe, vydržaním, prírastkom a spracovaním, práva k nehnuteľnostiam osvedčené notárom, ako aj práva k nehnuteľnostiam vyplývajúce z nájomných zmlúv, zo zmlúv o prevode správy majetku štátu alebo z iných skutočností svedčiacich o zverení správy majetku obce alebo správy majetku vyššieho územného celku sa do katastra zapisujú záznamom, a to na základe verejných listín a iných listín. Záznamom sa zapisuje i zmena poradia záložných práv z dohody záložných veriteľov o poradí ich záložných práv rozhodujúcim na ich uspokojenie.“

36. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 13/1954 Zb. o národných výboroch (ďalej len „zákon o národných výboroch“), v jeho znení účinnom ku dňu rozhodnutia ONV, t. j. ku dňu 29.04.1960 „Na utvorenie alebo na zrušenie kraja alebo na podstatnú zmenu jeho územia alebo na zmenu sídla krajského národného výboru je potrebný zákon; iné zmeny v území krajov môže vykonávať vláda. Vládnym nariadením možno vytvárať alebo rušiť okresy alebo podstatne meniť ich územie a meniť sídla okresných národných výborov. Iné zmeny v území okresov vykonávajú krajské národné výbory. Okresné národné výbory tiež vytvárajú a rušia obce a menia ich hranice; pred rozhodnutím musí okresný národný výbor zistiť stanovisko zúčastnených obcí.“

37. Podľa § 15 ods. 1 nariadenia vlády č. 34/1958 Zb. o ďalších presunoch pôsobnosti a iných zjednodušeníach v štátnej správe, v jeho znení účinnom ku dňu rozhodnutia ONV, t. j. ku dňu 29.04.1960 „Z krajských národných výborov sa prenáša na okresné národné výbory zlučovanie obcí a drobné zmeny hraníc obcí, ak ide o obce v tom istom okrese a ak súhlasia so zlúčením alebo so zmenou dotyčné miestne národné výbory (§ 4 ods. 2 zákona č. 13/1954 Zb. o národných výboroch).“

38. Podľa § 16 ods. 1 zákona č. 36/1960 Zb. o územnom členení štátu, v jeho znení účinnom ku dňu rozhodnutia ONV, t. j. ku dňu 29.04.1960 „Z dôležitých spoločenských záujmov, najmä pre ďalší rozvoj poľnohospodárskej výroby a hospodárskej a kultúrnej výstavby obcí, možno vytvoriť, zrušiť alebo zlúčiť obce alebo vykonať inú zmenu ich územia. Ak ide o obce v tom istom okrese a ak súhlasia s takýmto opatrením miestne národné výbory a občania dotknutých obcí, rozhoduje okresný národný výbor. Inak prislúcha rozhodnutie krajskému národnému výboru.“

V. Posúdenie námietok kasačnej sťažnosti

39. Kasačný súd vyhodnotil rozsah a dôvody kasačnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku Správneho súdu v Košiciach po tom, ako sa oboznámil s obsahom administratívneho a súdneho spisu a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť sťažovateľa je dôvodná. Je zároveň potrebné uviesť, že kasačná sťažnosť je inštitútom mimoriadneho opravného prostriedku. Z tohto dôvodu jej podanie je koncipované na konkrétnom tvrdení sťažovateľa o pochybení krajského súdu v konaní. Sťažovatelia namietali dôvody kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 ods. 1 písm. g) SSP.

40. Kasačný súd poukazuje na ustanovenie § 132 ods. 1, 2 SSP s tým, že zákon pri výkone právomoci správneho súdu rozlišuje právo správneho súdu samostatne posudzovať určité otázky a právo vydávať o týchto otázkach autoritatívne rozhodnutie; toto právo je obmedzené len na veci patriace do právomoci správnych súdov. Ide o zvolený postup správneho súdu, ak nastane situácia, keď má na účely konania posúdiť otázky, o ktorých rozhodnúť patrí inému orgánu (v danom prípade administratívne). Z hľadiska rozhodnutia vo veci samej ide o tzv. prejudiciálne otázky, ktorými sú také právne otázky, ktoré samy nie sú predmetom daného konania, ale od ktorých vyriešenia závisí rozhodnutie správneho súdu vo veci samej. Zákon v cit. ustanovení upravuje, že prejudiciálne otázky môže správny súd v správnom súdnom konaní posúdiť sám, bez ohľadu na to, či vec patrí alebo nepatrí do jeho právomoci, a bez ohľadu na otázku príslušnosti. Ak je však tzv. prejudiciálna otázka „vyriešená“ - pôjde o situácie, keď už o danej determinujúcej (prejudiciálnej) otázke existuje právoplatné rozhodnutie kompetentného orgánu. V prejednávanej veci už bolo rozhodnuté uznesením Rady Okresného národného výboru v Košiciach č. 439-29/4-1960 zo dňa 29.04.1960, a ak teda správny súd posúdil danú otázku inak ako kompetentný orgán, na jeho postup (pri posúdení účinkov

tohto rozhodnutia) ako aj kvalitatívnu stránku odvodnenia napadnutého rozsudku sa kladú zvýšené nároky a „preto je žiaduce, aby správny súd v zásade vychádzal z rozhodnutí na to kompetentných orgánov a len ako ultima ratio pri kročíl v odôvodnených prípadoch ku korekcii záverov iných kompetentných orgánov“ (bližšie Správny súdny poriadok, 1. vydanie, 2018s. 688 - 693: J. Bajánková, M. Števček. C.H.Beck , ISBN: 978-80-7400-678-4). V súvislosti s ust. § 4 ods. 2 zákona č. 13/1954 Sb. treba zvýrazniť požiadavku zachovania právnej istoty a v tejto súvislosti na zákaz prekvapivých rozhodnutí. Z hľadiska princípu právnej istoty, podlieha ochrane aj legitímne očakávanie, ktoré je užšou kategóriou ako právna istota (Nález Ústavného súdu SR, sp. zn. PL. ÚS 16/06 zo dňa 30.4.2008, Nález Ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 12/05 zo dňa 28.11.2007). Účelom legitímneho očakávania je garancia čitateľnosti správania sa orgánov verejnej moci a rešpektovania právneho stavu a pomerov, ktoré boli podľa právneho poriadku riadne upravené a definované. Ak o pripojení osady Gomboš k obci Veľká Ida už bolo predmetným uznesením Rady Okresného národného výboru v Košiciach zo dňa 29.04.1960 právoplatne rozhodnuté a toto rozhodnutie nebolo zákonom predpísaným spôsobom zrušené, vyvoláva právne účinky a tieto sú záväzné pre všetky dotknuté subjekty.

41. Kasačný súd zdôrazňuje, že konanie o oprave chyby v katastrálnom operáte je koncipované ako konanie nesporej povahy. V praxi to znamená, že orgán katastra nemôže v rámci tohto konania rozhodovať spor o vlastnícke právo k nehnuteľnosti. Takú právomoc má iba civilný súd. Samotné nepodložené namietanie spornosti určitého práva k nehnuteľnosti zo strany jedného alebo viacerých z dotknutých subjektov v rámci konania o oprave chyby v katastrálnom operáte však nevylučuje právomoc orgánu katastra meritórne rozhodnúť vo veci opravy chyby tak, že sa údaje katastra opraví. Otázku existencie sporu o vlastnícke práva k nehnuteľnosti musí orgán katastra vždy posúdiť s prihliadnutím na konkrétne skutkové okolnosti individuálneho prípadu. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti (ako aj v samotnej žalobe) vecne, jasne a predovšetkým legitímne namietal, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil, ak konštatoval, že oprava chýb sa mala dotknúť vlastníckych, prípadne iných vecných práv oprávnených osôb. Podľa kasačného súdu sa oprava chýb, ktorá bola predmetom osobitného katastrálneho konania, týkala výlučne katastrálnych území a označenia jednotlivých parciel do katastrálneho územia. Zápis príslušnosti nehnuteľnosti do katastrálneho územia je údaj, ktorý sa povinne zapisuje do katastra nehnuteľností a na LV (§ 8 ods. 1 písm. b) katastrálneho zákona). O zmene hraníc obcí Veľká Ida a Perín-Chym s konštitutívnymi účinkami už bolo rozhodnuté uznesením Rady Okresného národného výboru v Košiciach č. 439-29/4-1960 zo dňa 29.04.1960, ktoré bolo obsiahnuté v uznesení č. Ra-154-29/4-1960 zo dňa 30.04.1960. Rada Východoslovenského Krajského národného výboru v Košiciach uznesením č. 247 zo dňa 14.12.1960 zobrala na vedomie pričlenenie osady Gomboš k obci Veľká Ida a schválila pre začlenenú obec názov Veľká Ida; preto v danej časti argumentácia správneho súdu neobstoí.

42. Sťažovateľ rovnako dôvodne namietal, že sa nikdy nedomáhal nahrádzania rozsudku príslušného súdu o určení práva k nehnuteľnosti s poukazom na skutočnosť, že oprava chýb v katastrálnom operáte je špecifický právny inštitút, ktorého cieľom a účelom je zabezpečenie súladu medzi skutkovým a právnym stavom, a tým aj zabezpečenie právnej istoty a zákonnosti. Tu kasačný súd dodáva, že predpokladom postupu správy katastra podľa § 59 ods. 1 písm. a) katastrálneho zákona, teda aby sa vykonala oprava aj bez návrhu na opravu údajov katastra je, aby údaje katastra boli v rozpore s verejnou listinou alebo s inou listinou, alebo s výsledkami prešetrovania zmien údajov katastra, alebo s výsledkami revízie údajov katastra. Pod rozporom údajov katastra s verejnou listinou sa rozumie aj situácia, kedy správa katastra zapísala iba časť jej údajov, čím došlo k jej neúplnému zápisu. Tu prijal správny súd nesprávny interpretačný úzus, pretože v prejednávanej veci išlo pre existenciu rozhodnutia s konštitutívnymi účinkami o námietku spornosti a nie o reálny spor. Uznesenie Rady Okresného národného výboru v Košiciach č. 439-29/4-1960 zo dňa 29.04.1960 už bolo predmetom zápisu do katastra nehnuteľností v minulosti a bolo aj administratívnoprávne realizované, a to v časti vytvorenia nových obcí Medzev, Valalíky, Hutníky a Družstevná pri Hornáde (tieto mali vzniknúť zlúčením viacerých obcí). Údaje katastra sú v rozpore s predmetnou verejnou listinou, išlo o chybný zápis (neúplný), preto je na mieste využiť inštitút konania o oprave chyby v katastrálnom operáte v zmysle § 59 ods. 1 písm. a) katastrálneho zákona.

43. Kasačný súd považoval za relevantnú aj námietku sťažovateľa, že vyhodnotenie, či označená listina bola perfektná a teda spôsobilá na zápis a zmenu údajov katastra možno len vo vzťahu k vtedajšej platnej a účinnej právnej úprave. V rozsudku správneho súdu pritom absentuje presvedčivé zdôvodnenie a výklad, prečo správny súd označenú listinu s konštitutívnymi účinkami považoval v

danej časti za nulitný akt, resp. že územie osady Gomboš bolo v danom uznesení nesprávne špecifikované do takej miery, že sa jeho pričlenenie k inému katastrálnemu územiu stalo nerealizovateľné. Vo vzťahu k listinám založeným v administratívnom spise pre kasačný súd vyzneli rovnako ako nesprávne aj závery správneho súdu o nemožnosti identifikácie hraníc osady Gomboš a to vzhľadom na absenciu geometrického plánu pri uznesení Rady Okresného národného výboru. Táto konštatácia správneho súdu nevychádza z dôkazov a listín, ktoré sú obsiahnuté v administratívnom spise. Tu kasačný súd poukazuje na stanoviská ÚGKaK č. KO-3216/2017-449 zo dňa 30.03.2017 a ÚGKaK SR č. LPO-3347/2017/Var zo dňa 04.04.2017, ktoré potvrdzovali možnosť určenia hraníc medzi obcami Perín-Chým - Veľká Ida (vo vzťahu k osade Gomboš) z dostupných technických podkladov. Tieto závery vyplývajú aj z prípisu Ministerstva vnútra SR č. SvS-233004-2009/21743 zo dňa 11.12.2009, ktoré bolo adresované obci Veľká Ida. Tento prípis poukazuje na Zoznam obcí Československej socialistickej republiky z roku 1960, ktorý bol vyhlásený podľa územného členenia štátu v zmysle § 17 zákona č. 36/1960 Zb. o územnom členení štátu. S týmito podkladovými materiálmi a závermi sa mal správny súd vo svojom meritórnom rozhodnutí riadne vysporiadať. Kasačný súd musí k uvedeným konštatáciám dodať, že správny súd podrobil uznesenie Rady Okresného národného výboru v Košiciach č. 439-29/4-1960 zo dňa 29.04.1960 istej analýze, po ktorej prijal závery uvedené vyššie a to napriek skutočnosti, že označené uznesenie sa nenachádzalo ani v administratívnom a ani súdnom spise s tým, že kasačnému súdu sa dostalo k dispozícii až po neformálnej žiadosti adresovanej Generálnej prokuratúre SR a doručené mu bolo dňa 17.01.2025 prostredníctvom mailovej komunikácie.

VI. Záverečné zhodnotenie a odôvodnenie rozsudku v časti trov

44. Kasačný súd dospel k záveru, že kasačná sťažnosť sťažovateľa je dôvodná, napadnutý rozsudok správneho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 440 ods. 1 písm. g) SSP]. Kasačný súd preto podľa § 462 ods. 1 SSP zrušil rozsudok Správneho súdu v Košiciach sp. zn. 6S/175/2018 zo dňa 31. januára 2024. Správny súd po dôslednom preskúmaní veci a vyhodnotení všetkých relevantných dôkazov založených v administratívnom spise opätovne rozhodne, pričom je viazaný právnym názorom kasačného súdu (§ 469 S.s.p.).

45. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodne krajský súd (§ 467 ods. 3 SSP).

46. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu SR pomerom hlasov 3:0 (§ 147 ods. 2 SSP v spojení s § 139 ods. 4 SSP).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.